

בעזהש"ת

והמשכילים יזכרו פזמר הרקיע

גליון שבועי

והמשכילים יזכרו

שיעורים בספר הזוהר

— על התורה והמועדים —

ע"י הרב יצחק לאווי שליט"א

שבת החודש תשפ"ב

לשמיעת וצפיה בשיעורים, וכן לשאר שיעורים וכתבים, ולהרשמה לקבלת עדכונים
שבועיים באימייל

yitzchoklowy.com

בתוכן

זוהר לשבת החודש

ד	החודש הזה לכם
ה	ניסן שלכם בגילוי ותשרי שלי בכסה
ו	ניסן שלכם אותיות כסדרם ותשרי שלי מסופם
ח	מקורות ומפרשים
ט	החדש הזה לכם
ט	תחילת המלכות והתחברותה בקוב"ה
יא	מקורות ומפרשים לכללות חודש ניסן

שיעורים לשבת החודש

יב	מהות קריאת ארבע פרשיות
יד	מהות קריאת פרשת החודש
יז	מדרגת השכל הקודם למדרגת המעשה
יח	מאמר החודש הזה לכם א פרק א
כב	תקופות השנה ושליטת בני אדם עליהם
כה	גידול האדם וסדר השנה

החודש הזה לכם

וזה פרשת תצוה חלק ב' דף קפ"ו, א

אור יקר פרשת תצוה סימן ג' עמ' קס"ז

הסולם פרשת תצוה אות קכ"ב

בוזה פרשת תצוה הלכו ר' שמעון וחבריו בדרך ופגשו בסבא מפרושי מדברא אשר דיבר עמהם רוב סודות החודש השביעי. דרושיו מורכבים ורמוזים ומוסיפים עומק על שגרת הדרושים שהיו ידועים ממכר לחברי הזוהר. והרי נעתקו ודובר בהם במקומם.

הקמץ הזה הוא תחילת פתיחתו השלישית של הסבא. בראשונה פתח בפסוק ובמדבר אשר ראית וביאר בו את כלל סוד ההליכה במדבר והחזרה ממנו שהוא שורש עבודתו הפרטית וממילא מכמו על מצוות החודש. בשניה פתח בפסוק תקעו בחודש שופר ובו ביאר העלם סוד החודש הזה כולו במצוות שופר של ראש השנה ושעיר לעזאזל ועניו יום הכיפורים. ושוב פתח מנקודה אחרת בפסוק שני המתחיל בחודש, החודש הזה לכם. ובו ביאר את סוד חודש ניסן לעומת חודש תשרי, וזוה הסוד בא לדרוש סוד חג הסוכות מיום חמשה עשר לשביעי, ומצוות לקחת ארבעה מינים והשיבה בסוכה ושמיני עצרת.

ככדי להסביר את סודו העליון של חודש תשרי, פתח להנגידו את החודש הראשון שהוא החדש הזה לכם, ובה ביאר כיצד החודש השביעי איננו שלכם. הסבא בא מכך להעלותנו אל החודש השביעי ואנחנו בעמדנו בחודש הראשון נלמד ממנו את מקומה (וראה בשיעור אות ?)

עיקר דבריו נסובים על מהות החודשים ניסן ותשרי בכללות, ודרש על פסוק החדש הזה לכם, שאותו החודש הוא לכם דהיינו בהתגלות. ואילו חודש תשרי אינו 'לכם' לפי שהוא נסתר. והיינו בשפת הקבלה ניסן במלכות ותשרי בבינה. ועוד דרש את זה בסוד אותיות האכ"ב מול אותיות תשרי, שאביב שלכם כפי סדר האותיות ממטה למעלה ואילו תשרי הוא מאותיות תשרי"ק והוא ממעלה למטה.

(ואמנם זה בכללות, בפרטות גם בתשרי מגיע בסוף אל 'לכם' בפסוק 'ולקחתם לכם ביום הראשון', וגם ניסן יש בו המדרגה הנסתרת בלקיחה מבעשור, וייתכן שזהו ההבדל בכיוון המסע שתשרי מתחיל מלמעלה בעולם הנסתר ושוב נמשך למטה, ואילו ניסן מתחיל מלמטה מנקודת ההתחלה של הנבראים ושוב הוא עולה למעלה בחג השבועות. וכפי שהם רוב דרושי הזוהר בענין פסח ושבועות שפסח הוא במדרגת המלכות ומשם עולים דרך ספירת העומר שהוא בתפארת אל חג השבועות שהוא בבינה)

לכבוד שבת החודש ראוי לעיין בדבריו העוסקים בפסוק החודש הזה לכם שהוא פתיחת קריאה זו, ובמהות חודש ניסן ואפיונו לעומת חודש תשרי, שהוא מענייני הפרשה המיוחדים לשבת זו (וראה בשיעור).

ניסן שלכם בגילוי ותשרי שלי בכסה

א.

מהו החודש הזה לכם - וכי החודש אינו של הקב"ה?

פתח ואמר: (שמות י"ב, א') **החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם.** וכי חדשין וזמנין לאו דקודשא בריך הוא? (צריך להבין שאלה זו. ראה שמות רבה טו כי בתחילה היה הקבה משמר הכל שנאמר והיו לאותות ולמועדים ונאמר עשה ירח למועדים, ומסרם לישראל. ונאמר משנה עתים ומחליף את הזמנים וכו').

ב.

'חדשיכם' משמע שלכם, 'החודש הזה' - שלי ניתן לכם בגילוי.

אלא חדשיכם לא כתיב (וחדשיכם) כתיב במקרא שלש פעמים, במדבר י', י: ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות. במדבר כח, יא: ובראשי חדשיכם תקריבו עולה. ישעיה א, יד: חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי. וראה שמות רבה כט, טו: "הפה שאמר חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי הוא שאמר והיה מדי חדש בחדשו, למה אמר חדשיכם לפי שחדשים מתנה הם לישראל שנאמר החדש הזה לכם" **אלא החדש הזה לכם - דילי איהו, אבל אנא מסרית ליה לכוון, דלכוון איהו, באתגליא** (ע"ע זוהר בא למ, ב שמוה הטעם לא היה התורה צריך להתחיל אלא החדש הזה לכם שהוא ראש המלוכות, ושהיא ניתנת לישראל במיוחד).

ג.

החודש השביעי שלי הוא, בכסה ולא בגילוי.

אבל שביעאה דילי איהו, ועל דא איהו (תהלים פ"א, ד) **בכסה - ולא באתגליא** (ובזה יישב את שאלתו כי הכל של הקב"ה, אלא שמדרגות נסתרות הם לעיניו בלבד ואילו מדרגות מגולות הם גם לעיניו וזה נקרא שנמסרו לנו.

ואמנם צריך לדייק שגם חודש השביעי ניתן לנו וכמדרשם שאין בית דין שלמעלה דן עד שיקדשו בית דין שלמטה את החודש, אלא שזהו השתקפות הנסתר בתוך הנגלה וזה גופא סוד תליית ב"ד שלמעלה בב"ד שלמטה, והוא המתקת הדין על ידינו כמבואר במדרש).

ניסן שלכם אותיות כסדרם ותשרי שלי מסופם

א.

אביב הוא אב"ג כסדרן ואילו תשר"י מסופי האותיות

ירחא דלכון איהו, כסדרן דאתון. (שמות י"ג, ד ועוד) **אביב** – דאיהו י"ב רזא דג' (י"ב בנימטריא ג' ונמצא כאילו נאמר אב"ג. וניצוצי אורות פירש עוד ש"י מעלה לעשרות ואז ב' שלאחריו הוא עשרים), ואיהו אב"ג כסדרא דאתון.

אבל ירחא שביעאה דילי, מסופא דאתון (תשר"י הוא בסוף האותיות תשר", והם בסדר ההפך תשר"ק, והגיע עד י' בשם שאב"ב הלך מא"ב ל"י. וסוד שיתוף הו"ד נתבאר בוהר משפטים קי, א ותיקוני זוהר הקדמה טז, א).

ב.

אתם מלמטה למעלה ואני ממעלה למטה.

מאי טעמא? אתון מתתא לעילא, ואנא מעילא לתתא (ע"י רש"י שה"ש ז, ב: "ישראל מקלסין אותו מלמעלה למטה מתחילין מראשו כתם פז ויורדין ובאין עד שוקיו עמוד שש לפי שהן באין לרצותו להוריד שכניתו מן העליונים לתחתונים והוא מונה קילוסם מלמטה למעלה מה יפו פעמיק הם הרגלים ומונה והולך עד ראשך עליך ככרמל עד שהוא בא למושכה אליו". והטעם מובן שהקב"ה מתחיל מלמעלה שממנו מתחיל השתלשלות ומוריד שפעו עד עולם התחתון ובני העולם השואפים להשיגו אחר שנבראו מתחילים מלמטה.

צריך להבין הרמז שלו מתשר"ק דאיפכא משמע שתשרי הוא ממטה למעלה שהרי ת' סוף האותיות ותחתון שבהם וניסן ממעלה למטה. ורמ"ק פירש כי תשר"ק הוא ממעלה למטה כי מתחיל במספר הכי גדול ומסיים במספר קטן יותר, וכך אמרו בהקדמת זוהר שנכנסו האותיות לפני הקב"ה בבריאית העולם בסדר תשר"ק. וא"כ ממטה למעלה כי מתחיל במספר מועט והולך למספר גדול. וזה דחוק. ובניצוצי אורות בשם א"מ שמה שאצלנו כיושר הוא למעלה למפרע כדמיון החותם. וזה ענין אמיתי אבל דחוק כפירוש כאן.

ובאמת בוהר משפטים קי, ב אמר סבא שתשרי הוא בסוד תורה שבעל פה שאותיותיה למפרע תשר"י, והי' חותם בו שם ה'. וכן תיקוני זוהר הקדמה טז, א דרש שתשרי הוא גבורה ולכן אותיותיו למפרע. הרי שגם זוהר במקומות אחרים הבין בפשטות שתשר"ק הוא למטה ואב"ג למעלה, היפך הדרוש כאן שתשר"ק בבניה ואב"ג במלכות. ושמו אפשר לחלק בין 'למפרע' ובין 'ממטה למעלה'

אך ומכל מקום הסוד שם סותר דשם מוקים במלכות וכאן בבינה. ובמקומות האחרים לא דרש נגוד אבי"ב ותשרי" ולא אמר שניסן הוא כסדרן היפך תשרי והחדש הזה לכם נדרש תדיר על המלכות, אלא שניסן בחסד ותשרי בגבורה (שבה), ונגוד זה צ"ע דמול אביב הוא אסיף ומול תשרי הוא ניסן, וכאן עירבב את שני הסדרים של התורה ושל לשון חכמים. ורמ"ק כאן כתב שיש בדבר מחלוקת בין סבא דהכא לסבא דהתם ואכתי צ"ע.

ואם נבא להשוות הדרושים נאמר שכל החדשים במלכות וכפי העולה מהמשך דרוש זה, אלא שבתשרי היא עולה להיטהר ולקבל מן הבינה ולכן מופיעה בסדר תשרי"ק שמראה עלייתה באור חזר, ובניסן הבינה יורד עליה באור ישר והיא מופיעה בסדר אב"ג. ומצד עלייתה נקרא תשרי של הבינה והוא המלך המביט מלמעלה למטה כנאמר משמים הביט ה' וכו'. ולענין פירוש נראה שאין כוונת הסבא כלל לומר שתשרי"ק הוא מלמעלה למטה אלא שורה זו 'אני מלמעלה למטה וכו' הוא ענין נפרד).

מקורות ומפרשים

תשרי תשר"ק ואביב אב"ג והבא קרבן מתרומה חדשה.

ע"י זוהר משפטים ק', ב. תיקוני זוהר הקדמה קדושת לוי פרשת תזריע ד"ה עוד יבואר
מז, א. אשה כי תזריע אשה מזרעת תחלה וכו'.

וכתב רמ"ק באור יקר כאן שהדברים סותרים תולדות אהרן פרשת ויקהל ד"ה ויקהל
והסבא המדבר כאן הכי סבירא ליה. משה.

חסידות בית יעקב איזביצא פרשת בא אות ל"ד, ל"ה,
ל"ו. ל"ז.

ליקוטי אמרים להמגיד ממעזריטש אות סוד ישרים לשבת החודש אות א'. (ושם
קפ"ד. עוד שצירוף שם הויה כסדרו)

קדושת לוי פרשת בא ד"ה עוד יבואר החודש הזה לכם...ונבאר מאמר רז"ל חדש

החדש הזה לכם

זוהר פרשת בא חלק ב לט, ב

אור יקר פרשת בא סימן ו, עמ' רד

הסולם פרשת בא מאמר וירח את ריח בגדיו אות קנח – קנט

תחילת המלכות והתחברותה בקוב"ה

א.

לא היה התורה צריך להתחיל אלא מהחדש הזה לכם שהוא ראש הלבנה

אמר רבי יצחק לא אצטריך אורייתא למכתב אלא מהחדש הזה לכם ראש חדשים (תנחומא ישן בראשית א, א: "אמר רבי יצחק לא היה צריך לכתוב את התורה אלא מהחודש הזה לכם", וברש"י שם "אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל" ועיי"ש התשובה ועי' רמב"ן שם). מאי טעמא? משום דשירותא דסיהרא הוה (מסביר סוד הקושיא שהיה ראוי להתחיל התורה מחידוש המלכות).

ועל דא אורייתא אצטריך הוה ליה למכתב מהכא, דהא בקודשא בריך הוא אתקשר מלה (היינו לכאורה שהתורה היא קשר המלכות בהקב"ה והיה ראוי להתחיל בה בקישורה).

ב.

ואע"פ שלא כתיב זאת הוא לפי שהתחברה עם הזכר ואינה נחשבת.

ולא קשיא דלא כתיב זאת החדש (זאת' היא הנקבה תמיד ואם החודש היא היה צריך לכתוב זאת החודש, כעין הכתוב זאת עולת חדש בחדשו), דהא זה וזאת כחד מתקשראן, ובאתר דאית דכר ונוקבא כחדא, לית שבחא אלא דדכורא (זה הכלל הוא בכמה מקומות. ראה למעלה לה, ב. בענין 'הלילה הזה', זה אלי. ומתוך הדברים אתה למד שאין זאת רמז לנקבה אלא בזמן שאינה מתייחדת עם בעלה הא בזמן שמתייחדת ייקרא הכל על שם זה וצ"ע אם

יסתדר בכל מקום. ברזא דרזין בוהר חדש ב יתרו ע, א "זה ספר תולדות אדם.. זה אילנא רחוי זה ולא אחרא כמה דאת אמר החדש הזה לכם ראש חדשים זה ניסן ולא אחרא" והוא מדרשת הגמרא ברכות י, ב וש"נ שאין מעברין ניסן בניסן כי "זה ניסן ואין אחר ניסן")

ועל דא ראשון הוא לכם לחדשי השנה – ודאי (משמע 'לחדשי השנה' הוא הרכורא וצריך להבין כיצד, אולי לפי שהשנה עיקרו לחמה).

ג.

כפל 'לכם' לומר שקשר זה לישראל ולא לשאר אומות.

אמר רבי יהודה: לכם לכם תרי זמני למה?

אמר רבי יצחק: מנייהו אשתמע יתיר, כמה דכתיב (דברים לב, ט) כי חלק יי' עמו, אתקשרותא דא לכם ולא לשאר עמין (כעין דרשת הגמרא פסחים מז, א 'לכם ולא לנכרים, כאבא שאול, וש"נ. וכן דרשו בוהר נח סד, א ואמור צז, א ופנחס דנט, ב על שמיני עצרת בפסוק עצרת תהיה לכם ולא לשאר עמין. ובפרשת בשלח סג, ב על השבת בפסוק ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, לכם ולא לשאר עמין. ובפרשת אחרי עג, א על פסוק כי לקח טוב נתתי לכם, לכם ולא לעמין. ומשמעות הדברים כאן שבין המלכות הנרמז בייחודה בחודש הזה בין הו"א הנרמז בחלק הויה הוא לכם ולא לשאר עמין, ואולי הם שני לכם, החדש הזה הוא המלכות, וראשון לחדשי השנה נדרש בו"א למעלה).

[ראוי לסיים לימוד כל המאמר עד סוף הפרשה המפרש את סוד הפסח והמצה ויציאת מצרים ולא נעתק כעת]

מקורות ומפרשים לכללות חודש ניסן

סוד חודש ניסן לעומת חודש תשרי ניסים וכנסת ישראל מתעמרת בבעלה:

מדרש הנעלם איכה פ"ב.

ג. ניסן בצירופי הויות חדשים היוצא מפסוק

ישמחו השמים ותגל הארץ: תיקוני זוהר

הקדמה ט, ב (לא נזכר שם ביחס לחודשים

בפירוש)

קהלת יעקב ערך י"ב חדשים. שם ערך ניסן.

סוד הנשמות בחודש ניסן

התגברות השמן בחודש ניסן: זוהר פקודי

רמ, ב | אור יקר פקודי סוף סימן י' (עיי"ש

במטפחת ספרים)

נשמות הצדיקים נראים בימי ניסן וימי תשרי:

זוהר בלק קפו, א | אור יקר בלק סימן י'.

ניסן זמן כניסת נשמות הצדיקים מצומח לחי

– זוהר בלק קצו, א | אור יקר בלק סימן י"ד

| שער הגלגולים הקדמה כ"ב

א. חודש ניסן וחודש תשרי: זוהר תצוה

קפו, א "פתח ואמר החודש הזה לכם ראש

חדשים" עד "תא חזי מיומא עילאה הוו". |

אור יקר תצוה סימן ג' עמ' קסז.

ב. לא היה צריך להתחיל את התורה אלא

מהחודש הזה לכם שהוא מידת המלכות:

זוהר בא לט, ב "אמר רבי יצחק" עד " |

אור יקר

פירוש האריז"ל: שער הכוונות ראש השנה

דרוש א'. שער מאמרי חז"ל ד"ה מאמר

במדרש תנחומא | שער המאמרים מה

ששמעתי מזולתי עמ' ר". קהלת יעקב ערך

ניסן

ג. סוד בניסן נגאלו וכו': רעיא מהימנא

משפטים קכ, ב. פנחס רמט, א. תיקוני זוהר

פא, ב.

סוד חודש ניסן בכלל חודשי השנה

סוד חודש האביב

א. ניסן אייר סיון הם החודשים שבחר יעקב:

פרדס רמונים שער ערכי הכינויים פרק א'

ערך אב לשון ענף.

זוהר יתרו עה, ב.

ב. אדר ניסן אייר סיון נקראים ימי בחורותיך

שבהם בחר הקב"ה בישראל ועשה להם

שיעורים לשבת החודש

מהות קריאת ארבע פרשיות

ארבע פרשיות הם קריאת התורה הראשונה

א.

בני בבל ממנהג המשנה ואנן נהגינו כמנהג הכתוב בגמרא ולא כמנהג המשנה, בסדר קריאת ארבע פרשיות והפטרותיה הושוו כולם בדין המשנה.

ג.

למדנו מכך כי קריאת ארבע פרשיות אלה קדמה לקריאת המועדים שהיא בעצמה קדמה לקריאת פרשיות השבוע. הרי דרשו שם כי משה רבינו תיקן שיהיו קוראים את פרשיות המועדים בזמנם. ואת הקריאה של סדר ארבע פרשיות אלה הקודמת למועדים מבינים אנחנו כחלק מן הדין ששואלים ודורשים בהלכות החג שלשים יום או שתי שבועות קודם החג. ודבר זה בעצמו למדו ממשה רבינו עצמו שכך עשה. ולפי שמצד הקדימה הזמנית עצמו קודם הלימוד שלפני החג אל הלימוד שבזמן החג עצמו הרי לנו כי קריאה זו של פרשיות אלה היא קריאת ולימוד התורה הראשונה בהיסטוריה. וכאשר אנחנו קוראים בהלכות החג הבאים עלינו בפרשיות אלה הרי אנחנו עושים ממש

תנן במסכת מגילה פרק שלישי הלכות בית הכנסת, והדר תני דיני קריאת התורה שבבית הכנסת, ובפרק רביעי תני הלכות התפלה בציבור שבבית הכנסת. זוהי סדר משנתנו והתוספתא והירושלמי הרואה את עיקר בית הכנסת מקום ההתאספות לקריאת התורה בציבור והתפלה נלווית אליה. ואילו בגירסת התלמוד בבלי קודמת פרק הקורא לפרק בני העיר ולפי דרכם התפלה קודמת לתורה בבית הכנסת.

ב.

תחילת דבר המשנה בהלכות קריאת ארבע פרשיות, והדר תני סדר קריאת המועדים, והדר תני דיני הקריאה בשבתות ובשני ובחמישי. יתרה מזו, סדר הקריאה בשבתות אינו בדין המשנה ונחלקו במנהגיה בני בבל ובני ארץ ישראל כמפורסם. ואילו סדר קריאת ארבע פרשיות והמועדים מפורשים בדין המשנה. ואע"פ שבקריאת המועדים נמי נחלקו

בהם משה לעשות את הפסח בטהרה, וכאשר ראינו כי מיד אחר הפסח השני היו אנשים שהיו טמאים ולא יכלו לעשות את הפסח. הרי עשיית הפסח בטהרה שהוא ענין פרשת פרה הוא היה הנושא המעשי מיד בפסח השני שעשו ישראל במדבר. נמצא לא זו בלבד שקריאת פרשיות המועד בטרם מועדו הוא מצוות לימוד התורה הראשונה אלא אף פרטיות מצוות אלה הם ממש המצוות הראשונות שנצטווה משה ללמד את בני ישראל.

מה שעשה משה שלימד לישראל את הלכות הפסח בראש חודש ניסן ואת הלכות פסח שני בפסח ראשון.

ד.

וכאשר מעיין אתה בפרטות פרשיות אלה אתה מוצא שכולם הם ממצוות שכבר הנהיג משה רבנו עצמו ואת קריאתם. שכן פרשת שקלים למדנו שהוא מצות התרומה שתיקן משה רבנו. ופרשת זכור בפירוש נצטווה משה רבינו עצמו ליהושע שיכתבנו זכרון ושימיו באזניו, ופרשיות פרה והחודש הלא המה המצוות שציווה

ארבע פרשיות הם הכנת התורה למצוות חודש ניסן

ה.

שני ספרי תורה, אע"פ שלענין הטכני בעצמו אין צורך בכך כי אפשר לגלול אבל הוא רמז שיש כאן תורה כפולה עליונה על סדר לימוד התורה הרגיל, כי תורת כל שבת הוא בתוך הסדר של שבעת ימי השבוע, וסדר המועדים גם הם ספר תורה אחד של המועדים. וכאן ישנם שני ספרי תורה שבשבת פשוטה מכניסים גם הספר תורה העליון של עולם המועדים ומלמדים את בני ישראל.

ו.

שבת החודש הוא השבת האחרון של סדר זה של ארבע פרשיות, כפי שאומר המשנה, בחמישית חוזרים לכסדרם.

למדנו בפרשיות הקודמות כי אופן זה של קריאת התורה הוא הכנסה של הסדר הניסי של המועדים אל הסדר של הלימוד הרגיל שהוא ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות, ובפרט בזמן הזה שעיקרי הקריאות הללו הם בגדר ונשלמה פרים שפתינו ואינם אזהרות מעשיות, מתקיים בזה ההכנסה של סדר המועדים הנעלה מן הרגיל אל הסדר של הלימוד הרגיל המוכל בכלים פנימיים מובנים של האדם כדרך שהוא לומד מידי יום ביומו ומדי שבת בשבתו. והוא הרמוז בדין פרשיות אלה שמוציאים

הקדמת התורה של שבת לעבודה של ימות החול. ונוסף לכך רוב ארבע פרשיות אלה הם הכנה לחודש ניסן, שכן שקלים הוא שלשים יום קודם זמן הבאת השקלים בראש חודש ניסן כאשר אמרו בגמרא, ופרה והחודש הם בעצמם הלימודים הנצרכים שלשים יום קודם הפסח. וכאשר מגיעים לשבת החודש הרי זה נעשה מפורש שהשבת הרביעית של חודש אדר נעשה לראש חודשים לחודש ניסן מצוותיו וענייניו.

והוא אינו הסיום של סדר זה בלבד אלא גם ההתחלה של הסדר המופלא החדש של חודש ניסן המתחיל את כל הסדר של חג הפסח וספירת העומר וחג השבועות. הסיום הוא התחלת העולם החדש.

ז.

התחלה זו הוא באמת מה שכל ארבע פרשיות מכינים אליה. כאשר למדנו בכללות שכל פרשה מארבע אלה הוא בסוד הקדמת זכירה לעשיה, שהוא

מהות קריאת פרשת החודש

החודש הוא מצוות הפסח או קידוש החודש

קידוש חודש ניסן. ובוודאי אין זה פשוטם של דברים כי מה ענין מצוות קידוש החודש שיהא צורך להזכיר אותם במיוחד בחודש ניסן ולא עוד אלא שזוהי מצוה המוטלת על הבית דין ואינה מוטלת על כל ישראל שיהא נצרך ללמד אותה בזמנה.

אבל האמת שהדגשת הפסוק הראשון של החודש הזה לכם אינו מחידוש אחרונים אלה, והמעין במדרשים שנדרשו לכבוד שבת החודש בפסיקתא ושאר מדרשים יראה שברובם הם עומדים על פסוק החודש

ח.

ענין שבת החודש כתב רש"י במסכת מגילה (כט. ד"ה ברביעית) שהוא לפי שבה נאמרו מצוות קרבן פסח והלכותיו. והוא בוודאי הפירוש העיקרי שכן זוהי פרשת מצוות הפסח אלא שנקראה החודש על שם התחלתה כמנהג חכמים לקרוא לפרשיות על שם דיבור המתחיל שלהם.

אמנם האחרונים (לבוש ומשנ"ב, וציינו מפרשים שכן משמע בר"ן שכתב "משום ראש חודש ניסן, ויל"ע אם זה כוונתו) כתבו טעם קריאת שבת החודש להזכיר מצוות

ולעלות לירושלים לעשות את הפסח וכל זה מחייב הכנה גדולה וטירחא רבה וטהרה מוקדמת שהוא הקדמת פרשת פרה, ובפרשת החודש קראו פרשה זו.

י.

משחרב בית המקדש בטל טעם זה כי אין לנו לא קרבן פסח ולא עליה לרגל ולא חגיגה ולא טהרת פרה, ונשאר הכל זכר למקדש ונשלמה פרים שפתינו. רק זה נותר לנו והוא הלכות אכילת מצה ואיסור חמץ אבל הלכות אלה לא רבו כמו הפסח ואינם חובה וטירחא על כל אחד ואחד, ודי ללמוד אותם בשבת שקודם הפסח, ולפיכך נתקנה תקנה חדשה לעשות שבת הגדול שבת לפני פסח ובה דורשים את הלכות הפסח הנוהגים בזמן הזה. ואילו שבת החודש נדחה מהיות עיקר ענינו הקרבן פסח ולא נשאר אלא לדרוש על הפסוק הראשון שבו שהוא ענין קידוש החודש.

הזה וענין קידוש החודש והמדרש השייך לו, וכן הפיוטים שאנו אומרים בשבת החודש עוסקים בשבח חודש ניסן בכללותו ומצוות קידוש החודש ולא דוקא בהלכות הפסח.

ז.

והטעם לשינוי זה נראה שבזמן הבית היה חובה על כל יחיד משראל להביא קרבן פסח, וחובה חמורה זו היא שונה מכל שאר המצוות שכן היא כמו קרבן ציבור שחובתה על כל יחיד ויחיד. ואין בתורה כמעט עוד מצוה זמנית המחייבת את כל יחיד ויחיד לטרוח בה כמו מצוות הקרבת קרבן פסח. וזהו הטעם השורשי שלקראת הפסח בעיקרו הוא שנאמר דין שלשים יום קודם החג שואלים ודורשים (עי' בפוסקים אר"ח סימן תכ"ט), ומפרשת הפסח הוא נלמד בתורה, ולכבודה הוא שנתקנו כל עיקר ארבע פרשיות להזכיר לעם שהפסח קרב, לפי שהוא דבר שמחייב טורח מרובה לכל יחיד לקנות בהמה ולבדוק אותה ממומין

שבת החודש פתיחת לימוד כל תורת פסח והתורה כולה

יא.

כולה במסכת מגילה אחר ארבע פרשיות אלה נמשכו (עי' במאירי דף ל'), וזו אחר מקרא מגילה נמשכה. כי בפורים קיבלנו את התורה הדור קבלוה מאהבה, ועיקר תקנת קריאת

ו**ייתכן** עוד, שלא נקבעה קריאת פרשת החודש אלא כפתיחה ללימוד וקריאת כל פרשיות הפסח, וכל התורה כולה.

תדע, שכן סדר הלכות קריאת התורה

להתחיל ממנו כפי דעת חכמי תורה שבעל פה שראו כעיקר התורה את פרשיות ההלכה לחוקת עולם. והוא עצמו חידוש קבלת התורה של ימי אחשורש ובית שני. ונמצא אין פרשת החודש אלא הקריאה הראשונה של התורה כולה, אשר הותחלה ממצוה זו. סימן לדבר, כי אכן הקריאה שלאחריה בפסח למנהגנו הוא 'משכו וקחו לכם', והיא מתחילה ממקום שסיימנו בו בפרשת החודש. הרי שאין פרשת החודש אלא כסימן לומר שיש להתחיל לעסוק בכל פרשיות הפסח שהם פתיחת שאר כל התורה כולה הנובעת מיציאת מצרים.

(ובאופן זה נראה לי שיש להבין הרבה קריאות שאין כוונתם על הנמצא בתוכם בלבד אלא הם כסימנים והתחלות שיקרא הלומד בזמנו את המשכם, לדוגמא בהפטרות שלשה דפורענותא אנחנו מתחילים את ספרי ישעיה וירמיה וכוודאי אין כוונתם אלא שימשיך כל אחד לקרוא את כל הספרים כולם).

התורה מתקנות עזרא בעליה שניה שהוא קבלת התורה מחדש בעליה שניה (כמ"ש רמב"ן במסכת שבת שם), ומעיקרי צורת קבלת התורה החדשה הוא היות התורה נקראת בפי כל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות מה שהיה מוגדל לכהנים בבית המקדש בזמן בית ראשון. ולפיכך משנשנו דיני מקרא מגילה נשנו הלכות שאר קריאות התורה הנובעים ממנה.

יב.

ומתוך מקרא מגילה באנו לקביעת ארבעה פרשיות אלה, שהם מבואות ומפתחות לשאר התורה, שמקרא מגילה אינו מן התורה אבל סבבוהו בקריאות מן התורה מפרשת שקלים וזכור לפניו ופרשת פרה החודש לאחריו, וכולם סובבים את נקודת מקרא מגילה וגאולת מצרים.

יג.

ארבע פרשיות אלה מסתיימים בפרשת החודש, ואין סיום זה אלא התחלה כפי ששמו מוכיח עליו החודש הזה, והוא המקום שהיה התורה ראוי

מדרגת השכל הקודם למדרגת המעשה

החודש מופנה לדרישת התורה

יד.

להסתפק בתחליף העסק בתורה שהוא במקום זה. אלא יש בזה גם צד הפוך. כי החכמה תמיד הוא בעולם החירות. בעוד חלק המעשה של כל מצוה ושל כל השכלה הוא משועבד תחת הזמן ומשועבד תחת דרכי הסיבות של העולם הזה, שתלויים אנחנו בדעת אחרים אם יהיה פסח או מצה או מרור. וכאשר מציאות העולם הוא שאין בו אפשרות להקריב קרבן הרי נבצר מאתנו להקריב אותו, ונמצא גם כאשר היה לנו אפשרות ההקרבה היה הוא נמצא תחת השעבוד של תנאי העולם הזה. לעומת זה הרי החכמה והבינה והדעת שבכל המצוות תמיד ממהות היותם חכמה הם בני חורין, כי החכמה איננה צריכה את ההקרבה הממשית בכדי שתאיר במלא הדרה והחכמה הגנוזה בשה תמים של קרבן פסח לא אכפת לו אם השה קיים במציאות תחת הזמן בעולם הזה או אינו קיים אלא בדברי התורה והלכותיה עצמם, מבחינת מבט החכמה אחת הוא כי החכמה היא במהותה בעלת חורין, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

טז.

המקום שאין בו קרבן פסח אלא תורת קרבן פסח, הוא מקום החירות

כאשר פנינו את הבמה לתת לראש חודש ניסן שבת בפני עצמו ולפרשת קידוש החודש ועיבור השנה הנלמדת מן הפסוק הראשון בפרשה זו, הואר לנו בזה אור גדול שלא היתה מאירה מקודם, והוא האור של פסוק החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. אור זה יש להאיר אותו מכמה צדדים. ראשונה נדבר על היות זה מפנה את הלב לדרוש את הארת החג בצורתו השכלית הטהורה. שנית נדבר על חידוש החודש הזה לכם שהוא מסירת קידוש החודש לבית דין והארתו. שלישית נדבר על יחוד החודש ניסן ביחס לשאר החודשים ובקשר לכל זה. מתוך הרחבת המקום להיות לנו שבת שלימה לסדר את בסיס החודש, נפתח בזה פתח להבין גם את שאר פרשיות הפסח וחקותיו בדרך אחרת.

טז.

בדרך כלל סביב ראש חודש ניסן מתחילים לקרוא בפרשיות ויקרא, ובו נאמר כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו'. יש לדעת כי אמירה זו אינה בדיעבד בלבד, כאילו בזמן שבעוה"ר אין קרבן ממש ניאלץ

הניצחית, הוא התורה שאינה תלויה בדרכי העולם כלל. והוא הוא הארת החירות אשר בלימוד התורה הקודמת למעשה החג הקודמת ועליונה על העשיה, אשר לשיאה אנחנו מגיעים בשבת החודש שהוא חידוש התורה העומדת בנפרד מכל הלכות וחוקי הפסח.

מאמר החודש הזה לכם א פרק א

היצירה בהסתר והגילוי אחר ההשלמה

יז.

אין דבר קורה למטה עד שהוא נפעל מקודם למעלה. המעשה הוא הפעולה למטה. אבל קדם לו עצם הפעולה למעלה. שהיא מושגת בכח המחשבה בלבד. באופן שכאשר 'הניצנים נראו בארץ' מלמטה, אין זה כי אם הופעת הדבר אחר שנשלם זמן התקנתו ולא חידושו. כמו התינוק היוצא ממעי אימו, שאין תחילת ההיראות הוא תחילת היצירה. בעיני בני אדם שאינם מביטים בעד למסכי האימא הרי הלידה נראה התחלה חדשה, אבל מבעד לאותם מחיצות היה התינוק הולך וגדל במשך כל חודשי העיבור והיצאה מורה על השלמתו דווקא (ביחס לאותו המדרגה של יצירת הוולד המאפשר את הלידה, שאחריה עוד מדרגות רבות כמובן) ולא על התחלתו.

יח.

כך כאשר היו ישראל נתונים במצרים כעובר במעי אימם 'גוי בקרב גוי', והגיע זמן גאולתם בחודש האביב, אין לנו לחשוב שלא היה הגאולה כי אם תחילת מציאות בני ישראל וגדלות נשמתם והוצאתם מזוהמת קליפת מצרים. (אע"פ שדבר זה נכון ביחס אל המדרגות ששיגו למעלה למעלה אחר היציאה, וכפי משל התינוק הנולד) אלא כבר נשתברו כל קליפות מצרים וכבר נטהרו כל ישראל מבחינת עצמותם בכל הזמן טרם היציאה, שכך היה הגלות כור הברזל ללבנם ולצרפם ולהסיר מהם את תועבת מצרים. וכאשר נגאלו פתאום נגלה לעין כל התינוק השלם החי המרהיב ביפיו והוא נראה לכל חידוש והפתעה גמורה.

יז.

החודש הזה לכם ראש חדשים, אליבא

חידוש כלל. כך הוא החידוש הזה אינו אלא לכם ולא מנקודת העצם.

כא.

וכך על כל אדם להתנהג. וכבר השוו חכמים את גדילת החכם אל הנטיעה ואמר רבא (תענית ד, א) האי צורבא מרבנן דמי לפרצידיא דתותי קלא דכיון דנבט נבט. פעמים רבות רואים חכם מתגדל כמו פתאום, ובסיפורי מעשיות קוראים לזה 'זמן התגלותו', והכל מתפלאים ואומרים הרי אמש היה הללו עובדי עבודה זרה והללו וכו', ואיתנו שיחק והתחיל לימודו, וכיצד נהיה הדבר הזה הגם שאול בנביאים. אך בתוך מעי אימו בתוך הקרקע היה החכם שותה את מי הגשם היורדים אל מקום הנסתר שלו, וכיון שהיה הכל מוכן הרי נולד תינוק בן יומו כחתן שלם. ומאז נראה גידולו הולך כסדר הנראה לנו ראוי, ממטה למעלה, ולא בפתע פתאום, אבל את כל עיקר ההשרשה מתחת לקרקע לא ראינו ושם היה אמיתת גידולו.

כב.

מי שהיה יודע את כל סדר הגידול הנעלם איננו מופתע. אבל מי שאיננו מכיר את כל סדר ההיווצרות בעיבור ובשקט החשיכה בטרם הלידה הרי כל לידה נחשב אצלו נס ופלא והוא שואל מי ילד לי את אלה צחוק עשה לי אלהים. כך למי שחישב את הקץ מיום

דאמת למי שיודע את סדר הדברים אין דבר שהוא לכם, הכל של הקב"ה הוא, כלומר הכל נפעל במדרגות העליונות השכליות הנסתרות. אבל לכם נראה החודש הזה ראש הדשים. מבחינת ההסתכלות שלכם. מבחינת ערכי גילוי והעלמה, לא מבחינת עצם הדבר. כי אתם ראייתם את מצרים בכל ארבע מאות השנה שהייתם בו יום אחד כמו היום השני ולא הבחנתם בשינוי אחר המכה השלישית או אחר השנה המאתיים, אבל מנקודת הקב"ה היה הכל הולך ומתתקן, ובהגיע זמן הלידה היה הכל ניכר, היכרות זו איננה אלא לכם, בערככם, ולא מבחינת האמת.

כ.

והרי זה דוגמת סדר התקופות ממש. היוצא בימי ניסן רואה אילנות מלבבלים ואומר ברוך שלא חיסר בעולמו כלום. רואה את השעורה אביב ואת הניצנים נראים בארץ. אבל לא באותו העת נתהוו כי באותו העת נתגלו פרצו את מחסום הארץ ויצאו לידי פועל. הרי בכל ימות החורף היו זרעים של אלה נמצאים בארץ הולכים וגדלים להיות מוכנים ליציאתם. לפיכך אתם יוצאים בחודש האביב. כמו אביב התבואה שיאמר עליו הרואה ראה זה חדש הוא ואינו חדש אלא לו, כי מי שנטע את הנטיעות ומי שחרש כל ימות החורף מתחילתה לו אין הדבר

נקרא הפלה. והוא כמי שיפתח את הקרקע באמצע ימי החורף לראות איך הגדילה מתקדמת. משל הדיוט אומר קדירה שמביטים בה לעולם אינה רותחת.

כה.

אמר ר' צדוק הכהן כאשר שמעתי שאע"פ שנראה ירידת הדורות בחיצוניות הרי נקודת הלב הולכת ונטהרת היה הדבר לחידוש בעיני, שוב למדתי וראיתי שהדבר פשוט ומפורש. כך הוא גם סדר התעלות ישראל בגלותם והתעלות כל פרט במשכי עבודתו. בוודאי אי אפשר להראות לציבור עדיין את הטהרה שהושגה בגלות, שהרי יגנבו אותה החיצונים תיכף לעצמם. ולפיכך נסתר התקדמות בתוך המכונה פנימיות הלב. אך לאשר עינים לו הרי הדבר פשוט וכך הוא מוכרח, ובהגיע יום הלידה פתאום יראו הכל את שלמות הקומה שהצטברה קו לקו צו לצו במשך כל ימות הגלות ובמשך כל ימות החשכה הנדמים לכל אחד במשכי עבודתו.

כו.

וידבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החודש הזה לכם ראש חדשים. עודם בארץ מצרים כבר נאמרה להם מצוה ראשונה. מצוה זו היתה ראויה לפתוח בה את התורה.

לידת יצחק הוא עוקב אחרי היווצרות הכל בהסתר אין שום דבר קשה לו שפתאום יצאו בני ישראל ממצרים. משל הדיוט אומר 'לטיפש אין מראים חצי עבודה', כי איננו מסוגל לעקוב אחרי ההיווצרות הנעלמה והכל מתחיל אצלו ביום הראשון הנגלה של הלידה והוא עבורו כחידוש פלא. אבל בעיני המביט האמיתי אין כאן שום פלא.

כז.

היווצרות הדברים בנעלם נקרא חודשיו של הקב"ה, תשעה ירחי לידה שאין יודע בהם את הוולד אלא הוא. ואילו בני אדם מונים לילדיהם את גילם מיום לידתם, ואז ביום הראשון של הלידה מתחיל החודש הנקרא החודש שלכם. אמנם לא סוף דבר הוא החודש שלכם במוחלט, איננו אלא החודש שלו שנוולד ויצא לאוויר העולם כאשר כלו לו חודשיו והוא ולד שלם וגמור.

כח.

כל מי שעוסק ביצירה שראוי להחשיבו וולד, ראוי לו להסתירו עד שיצא לאוויר העולם בכדי שלא ישלטו בו עיני זרים ויקלקלוהו. אמר הרבי ר' אלימלך כל מי שמתחדש לו השגה חדשה ראוי לו להעלימו תשעה חדשים כירחי לידה בטרם מבטא אותו בפה. הוצאת הדבר בטרם נגמר

כסדרו עד הגיע לחודש הזה נתקשה במולד הלבנה ואמר מה חדש יש כאן, והראהו לו הקב"ה באצבע לומר זה, כלומר הראה לו כי מנקודת המביט אל הדברים שאפשר להראות להם באצבע אכן יש כאן חידוש של לידה והוצאה לאויר העולם, גם אם בעיני משה היודע את סוד העיבור אין כאן חידוש כלל עליו להתבונן בחידוש כפי שהוא מנקודת מי שעבורו היה ראוי להתחיל את התורה מהחודש הזה לכם.

שכן מבחינת לימודנו ומבחינת הסתכלותנו אין דבר נראה אלא כאשר הוא נולד. אמנם גם הוא כבר נרמז למשה ואהרן ועודם בארץ מצרים בתוך העיבור כבר ראו אותה. אך מנקודת מבטו של הקב"ה הרי כל זה נמשך והולך מבראשית, ובטובתו פתח את התורה וגילה לנו כח מעשיו כאשר הם עודם בכח, כאשר הם הולכים ונפעלים מבחינתו מנקודת האמת, ואשר למד את התורה מבראשית ועד הנה אין החודש הזה לו חידוש כלל ומשה רבינו שהיה לומד את התורה

תקופות השנה ושליטת בני אדם עליהם

סדר התקופות הם החוקיות הראשונה

א.

שישנם פרטים לא מוכלים בסדר הגשם והוא אינו יודע לצפות מתי יהיה גשם ומתי יהיה קר ומתי יהיה מבוך. הרי בכל זאת ישנה חוקיות מסוימת בטבע. כל שנה ושנה בזמן מסוים באביב הרי הסערות מפסיקות והעצים מתחילים לפרוח והשעורה אביב. והדבר הזה אינו מקרי ואין צריך להתפלל שהדבר יקרה ולא לדעת אם הוא באמת יקרה, כך הוא חוזר מידי שנה בשנה מימים ימימה. לאדם הראשון שתפס את החוקיות הזאת היה זה תגלית שהוציא אותו מעבדות לחירות ממש. מעכשיו יש לו לפחות התחלה של אחיזה במשהו שאינו שרירותי וכאוטי, יש לו דרך וסדר מסודר שאפשר לסמוך עליו מידי שנה בשנה. התובנה הזאת הוא תחילת נתינת החכמה לאדם והשליטה על כל החי כאשר הובטח לאדם הראשון לרדות בכל, הרגע הראשון של רדיה זו שהוא היות האדם בעל דעת שמסוגל לעמוד על הסדרים שישנם בעולם ולתכנן את חייו לפיהם הוא היום של שימת לב לחודש האביב החוזר ובא מידי שנה בשנה.

ג.

החודש הזה לכם ראש חדשים. כל החדשים כל ההחלטות אם ירד גשם

סוד החכמה הראשונה המשחררת את האדם משעבודו אל מקרי ותנאי העולם הוא חכמת הכרת התקופות. הרי אדם נולד בתוך עולם כאוטי של תהו ובהו, השיעבוד הראשוני של האדם היינו חוסר יכולתו להבין וממילא לנהל ולסדר את העולם כרצונו, הוא היותו נתון למקרי ופגעי הטבע. אשר הגדול שבהם הוא דרכי מזג האוויר. לפעמים יורד גשם ולפעמים לא לפעמים קר ולפעמים חם לפעמים מגיע סערה גדולה והורסת כל אשר בדרכה לפעמים ברק שורף את הבית שלו, ואין שום סימן או דרך שיתאחז בו האדם לידע מתי ואיך מגיעים הפגעים האלה והטובות האלה ומה מנהל אותם. כזה הוא צורת האדם המשועבד, וכאשר הוא מאמין בצורה הזו באלוהות הרי הוא ניתן לשעבוד האל המופיע לו באופן רצוני ולא מסודר, רצה האל מוריד גשם לא רצה אינו מוריד, והאדם אין לו מה לעשות אלא להתפלל ולבקש מהאל שיוריד לו את הגשם אבל הוא איננו בן חורין.

ב.

לאט לאט שם האדם לב, שאע"פ

מידי שנה בשנה הוא נתינת החדש לכם, של הקב"ה היה גם החודש הזה אבל בטובו מסרה לבני אדם, מסר לנו את התורה הראשונה שהוא תורת חשבון תקופות ומזלות. לזהות את החודש האביב החוזר ובא מעצמנו, וכבר איננו צריכים להתפלל ולתלות עין אל הנעלם עבור הגעת האביב בכל שנה, חזקה אורח בזמנו בא.

אם לא ירד גשם שלי היה. וזוהי תנועת חודש תשרי שבו הקב"ה יושב על כסאו ודן את העולם אשר לחרב ואשר לחיה ואשר לרעב ואשר לשובע. ולפיכך חודש השביעי חודש תשרי אינו שלכם הוא שלו, הוא התליה המוחלטת של האדם בטבע ואלוהי הטבע מבלי לדעת על מה היא נסמכת. רגע שימת הלב של האדם שהטבע חוזר חלילה

תשרי מכוסה וניסן מגולה

קשה לך ב' השניה, הרי י"ב במספר קטן הם ג', אם כן אביב הוא כאומר א, ב, ג. שהוא הסדר הראשוני הקיים בעולם סדר האלף בית שהוא הסדר הכי בסיסי של כל המילים והמשפטים והסיפורים הבנויים מן האותיות, וכתובת האותיות כסדרם מבטאים את הידיעה האנושית הברורה בסדר המציאות. וכך סדר הצירוף הנודע לחודש תשרי ישמחו השמים ותגל הארץ שהוא שם הוי"ה כסדרו, וניכר לכל שהוא הויה.

ו.

אותיות תשרי הולכים כולם בסדר הפוך, ת, ש, ר, י. הרי סדר חוזר כסדר תשרי"ק. וגם כאן הסדר הגיע אל היוד כפי שאביב היה א, ב, י ואפשר שהיוד הוא כמו נקודת המרכז שעליו סובבים כל הסדרים הללו. וענין

ד.

אע"פ שאמרנו שחודש תשרי של הקב"ה הוא ולא ניתן לבני אדם, שאין בני אדם יודעים מה מנהל את דינם ואם יצאו זכאי בדינם ובמה הדין תלוי. ואע"פ שמאהבת ה' לישראל נתן להם גם חלק בזה, כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. מכל מקום חשוב להדגיש שאין משמעות דבר זה שהסדר של תשרי הוא באמת כאוטי ואין לו סדר לכשעצמו, אלא אומרים אנחנו הפסוק של ניסן הוא החודש הזה לכם. הפסוק של תשרי הוא תקעו בחודש שופר בכסה. החודש של ניסן הוא מגולה וסדרו ניכר לעיני בני אדם. החודש של תשרי מכוסה מעיני בני אדם והוא נודע בעיני האל.

ה.

אביב אותיותיו כסדרם, א, ב, י, ואם

כי בוודאי יש בזה סדר אלא שבעיני בני אדם אינו מסודר לפי צורת הסתכלותם, ועם כל זה יש לישראל אחיזה גם בסדר העליון של תשר"ק ובפירוט האחיזה הזו נעסוק בחודש תשרי עצמו.

הסדר ההפוך היינו כאשר מסתכלים מלמעלה הרי האותיות מסודרים הפוך, לנו שמסתכלים מלמטה נראה סדר האותיות א"ב אבל בעיני האל המסתכל מלמעלה על בני אדם ממילא סדר האותיות הפוך. ותראה

ארבעת מדרגות נתינת החודש לחכמים

שטחיים נראים החודשים משתנים זה ל' יום זה ל"א יום הרי החכמים מכירים את החוק המדויק של חזרת הירח ויודעים להתאים אותו אל תפיסת בני אדם והימים שהם מונים שאינם מתאימים בהתחלה אל סדרי הירח.

א.

עוד היא מעמיקה יותר בסוד העיבור שעליה אמרו כי הוא חכמתכם ובינתכם והוא סוד שלא רצו חכמים לגלות, כי סוד העיבור הוא הכרת החכמים את סדר הזמנים בצורה הכי מדויקת וקבועה עד שידעו להתאים אף בינו לבין האביב שנראה בעיני בני אדם שאין לו סדר קבוע, וכאשר יחפשו בני אדם פשוטים סדר קבוע יתלו עצמם בירח וימצאו פסח יוצא שלא בחודש האביב ויאמרו תראו שהחכמה שחשבנו שהיא סדר קבוע היא סדר קבוע יפה אבל היא אינה מסונכרת עם סדר העולם ופתאום יש

ב.

החודש הזה לכם הוא מתפרש בכמה פנים. ראשונה הוא התחלת סדר מנין החודשים מן החודש של יציאת מצרים שיהיה הוא הראשון. השני הוא קידוש חודשי הירח על ידי בית דין. והשלישי הוא עיבור השנה על ידי הבית דין שיהא ניסן חל בחודש האביב בזמנו. הפן הראשון מראה את תחילת החירות שהוא נובע מן הכרת התקופות, ולפי שהוא שורש הגאולה ושורש כל הגאולות נעשה לחוק למנות את כל החודשים מן היציאה, כלומר היציאה נובעת מן העמידה על סדר החודשים.

ג.

מכאן השליטה הזו מעמיקה. חכמים הם יודעי העיתים. ואף קידוש החודש ניתן בידם לפי שהם יודעים את תהלוכות חוקי הירח ויודעים לצפות מתי יגיע וכיצד הוא חוזר מידי חודש בחודשו, אע"פ שלדעת בני אדם

הידיעה השכלית ויש בו פרטים שאין החכמה יודעת לצפות וכך היו חכמים תלויים מכל מקום בראיית הירח שלא היתה צפויה לכאורה ובעיבור השנה בכל פרטי המציאות והיו משועבדים. עד שגלו חכמים ומתוך גלותם נהיו הם לחכמים יודעי העיתים באמת, וקבע הלל את הלוח הקבוע שהוא יודע מראש למשך אלפי שנים הבאות מתי נצטרך לעבר את השנה ומתי יעברו את החודש והכל מתוך חשבון מתמטי מדויק שאינו משועבד לשום דבר שאינו שכלי טהור. וכאן נגמרה השכלת החכמים באור וקבעו פרשה שלמה להתבונן באור החודש הזה לכם ראשון הוא לכם.

לנו פסח בקיץ. אבל חכמים יודעים את הפתרון לכך ואע"פ שאין זה כתוב בתורה אומרים הם חכמים אנחנו ואנחנו יודעים שצריך לעבר את השנה ולגרום את התאמת האביב אל חודשי השנה בתקופתם בצורה מדויקת.

י.

ובכל הזמן הזה עדיין היו חכמים תלויים מעט בדברים שאינם ניתנים לדעת בצורה שכלית טהורה, שהיו צריכים להמתין שיבואו עדים שראו את החודש, ולבדוק את הסימנים לדעת אם לעבר את השנה, וכמו נאמר עדיין היה מעשה עבודת הפסח גובר על החודש הזה לכם בקריאת החודש כי המעשה תמיד יש לו עודף על

גידול האדם וסדר השנה

חידושי החודשים הם חידושי האדם העובר בחדשים אלה

מבלים אנחנו את עיקר זמננו על הבנת דברים המובלעים באותו דבר תורה אבל הם אינם נקודת החידוש אלא היו פשוטים למחבריה, ואנחנו טרם ידענו אותו, ואל נקודת החידוש לא הגענו. במיוחד יש להבין במאמרי ספר הזוהר החוזרים אל עצמם בצורה מפורשת, אשר כל פעם מתברר דבר מסוים וייתכן פרשה שלא נשנית כולה אלא משום דבר שנתחדש בה,

יא.

כל פעם שאנחנו לומדים דבר חידוש, ובמיוחד בספרי התורה שבעל פה הכתובים בסדר הזה, עלינו להבחין היטב מה היה ידוע בטרם אותו החידוש, ומה הוא בא להוסיף ולחדש. ולשם כך נצרך לדעת מה כבר היה מוסכם או מה ידעו דורשי אותו חידוש בטרם אמרוהו ומה באו להוסיף. ולפי ריחוקנו פעמים רבות

ישנם תיאורים שהם שווים בחג הפסח של כל שנה, שבכל שנה שותים ארבע כוסות ואוכלים מצות ויש דיבורים על חירות ועל יציאת מצרים, ובסוכות כל שנה יושבים בסוכה ומדברים על דעת כי בסוכות הושבתי. הרי כל זה אינו אלא מצד החוקיות שנמצאת בסדרים אלה לכשעצמם. אבל דורשי החיות הפנימית כמעט תמיד אינם מחפשים את החוקיות החוזרת על עצמה אלא דווקא את האופן שהחוקיות הזאת פותחת בנפשם חלונות להכיר את האור החדש הנובע בכל פעם מחדש. (וכמו שהחכם מבין שאין זה מספיק לעשות את החודש במועדו צריכים גם לוודא שהיא תהיה בחודש האביב המתחדשת ממש בכל שנה ושנה).

ד.

באמת כאשר קורא אתה בספר האומר הפשט השטחי הוא בחינת חודש תשרי אבל חודש ניסן יש לו השגה יותר פנימית, צריך אתה לפרש דבר זה על התעלות החכם לא על הגדרת הזמן. החכם אומר לפני חצי שנה בחודש תשרי חשבתי ככה אבל כעת שגדלתי עוד ששה חודשים ובסגולת האור שהזמן החדש פתח לי מבין אני עומק נוסף בעולם, ואני פותח בכבוד אכסניא ומייחס את ההארה הזאת לחודש ניסן שהאירה עלי הארה זו ומפרש לפיה מצוות ופסוקי ומושגי חודש זה. ובוודאי כאשר יחזור

ויש לעמוד תמיד על אופן הוצאת החידוש החדש מסלע התורה. ובאופן זה ניתן ללמוד ממנו דברים עמוקים מאוד. כאלה הם מאמרי הסבא בפרשת תצוה כולם שהם עומדים על דרושים ידועים ומוסיפים בהם עומק רב, וכך יש לקרוא אותם.

ב.

פעמים רבות מוצאים אנחנו בספרים ובדרושים העוסקים בסדרי המועדים אמירות שהמבנה שלהם הוא כמו הדרוש שאמרנו כאן. ההבנה הפשוטה היא היתה ההבנה של תשרי ועכשיו שהוא חודש ניסן הרי הבנתו הוא הבנה יותר עמוקה. ושוב כאשר חוזרת מעגל השנה ומגיעים אנחנו אל התשרי הרי אנחנו לומדים באותם הספרים ואותם הדרושים והנה אותו החידוש שייחסו אתמול לניסן הם אומרים עכשיו בתשרי בפשטות, ומה יהא על כל החילוק שהסברת לנו אתמול שזהו רק בחינת תשרי ואילו בחינת ניסן אחרת, וכעת נראה ששכחת מזה.

ג.

צריך להגיד את האמת, והיא תלויה בהבנת אותו הריקוד שאנחנו רוקדים פה כל הזמן. אע"פ שישנם בוודאי חוקים וסדרים קבועים החוזרים על עצמם מדי שנה בשנה, זרע וחריש וקציר קיץ וחורף קור וחום ויום ולילה לא ישבותו. ומבחינת החוקים האלה

המאמין יודע כי מידי שנה בשנה
בראש חודש ניסן ישנה התחדשות
מוחלטת והתחדשות זו תחזור על
עצמה בגוון נוסף בראש השנה של
תשרי. ולפי סוד דרך הרש"ש הרי
יחוד כל ראש השנה ופסח הוא מוחין
דאח' לשנה זו ומוחין דפנים לשנה
דאשתקד ויחוד לשנה שלפני אשתקד
והבן הדברים.

התשרי בפעם הבאה שכן הוא חוזר
כל פעם כבר יהיה דבר זה פשוט אצלי
ואז אשתמש בו גם בפירושי חודש
תשרי אבל אמצא עוד דבר חדש יותר
ואגיד שזהו בחינת חודש תשרי וחוזר
חלילה.

יד.

אין סתירה בין החזרה הקבועה לבין
הברקת ההתחדשות המוחלטת.

